YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä huhtikuuta 2005 *

Asiassa C-441/03,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 16.10.2003,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. van Beek, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään H. G. Sevenster ja N. A. J. Bel,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), R. Schintgen, P. Kūris ja G. Arestis,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.2.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että koska Alankomaiden kuningaskunta ei ole saattanut säädetyssä määräajassa voimaan luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) 4 artiklan 1 ja 2 kohdan ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7) 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan

2 kohdan, 1 artiklan a, e ja i alakohdan, 6 artiklan 2–4 kohdan sekä 7, 11, 14 ja 15 artiklan kanssa, noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä tai koska se ei ainakaan ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle ja koska se on pitänyt voimassa luonnonsuojelulain (Natuurbeschermingswet) 13 §:n 4 momentin, joka on ristiriidassa direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohdan kanssa, se ei ole noudattanut mainittujen direktiivien mukaisia velvoitteitaan.

2 Komissio totesi kuitenkin niiden tietojen perusteella, jotka Alankomaiden hallitus ilmoitti vastineessaan, että direktiivin 92/43 14 artikla on pantu oikein täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, ja peruutti näin ollen vastauskirjelmässään kyseisen artiklan virheellistä täytäntöönpanoa koskevan väitteensä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivi 79/409 koskee sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella. Direktiivin tavoitteena on näiden lajien suojelu, hoitaminen ja sääntely, ja se antaa säännökset niiden hyödyntämisestä.

4 Direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan direktiivin liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella, kiinnittäen huomiota tiettyä määrää lajeja koskevaan erityiseen tilanteeseen. Jäsenvaltioiden on osoitettava erityisiksi erityissuojelualueiksi kyseisten lajien suojelemiseen

lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet. Jäsenvaltioiden on toteutettava vastaavat toimenpiteet sellaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien osalta, joita ei luetella liitteessä I, ottaen huomioon niiden suojelun tarve, kun kyseessä ovat niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimisalueet ja levähdyspaikat. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on kiinnitettävä erityistä huomiota kosteikkojen ja erityisesti kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen suojeluun.

5 Direktiivin 92/43 tavoitteena on sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan. Saman artiklan 2 kohdan mukaan kyseisen direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.

6 Direktiivin 92/43 6 artiklan 2–4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia mutta saattavat vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä,

että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4. Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin."

7 Direktiivin 92/43 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot huolehtivat 2 artiklassa tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seurannasta ottaen erityisesti huomioon ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja lajit."

8 Direktiivin 92/43 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Liitteessä V olevassa a kohdassa lueteltuja luonnonvaraisia eläinlajeja pyydystettäessä tai tapettaessa sekä sovellettaessa 16 artiklan mukaisesti poikkeuksia liitteessä

IV olevassa a kohdassa lueteltujen lajien luonnosta ottamiseen, pyydystämiseen tai tappamiseen, jäsenvaltioiden on kiellettävä kaikkien valikoimattomien keinojen käyttö, jotka saattavat aiheuttaa lajin kantojen paikallisen häviämisen tai merkittävää häiriötä niille ja erityisesti:

— —"

Kansallinen lainsäädäntö

9 Kuten komissio on täsmentänyt kanteessaan, Alankomaiden kuningaskunta on toteuttanut seuraavat toimenpiteet direktiivin 92/43 täytäntöön panemiseksi:

— luonnonsuojelulaki (Natuurbeschermingswet),

— asetus luonnonsuojelulain säännöksistä tehtävistä vapautuksista ja poikkeuksista (Besluit ontheffingen en vrijstellingen Natuurbeschermingswet)

— toimintasuunnitelma luonnon suojelemiseksi (Natuurbeleidsplan), johon kuuluu Euroopan suojelualueiden verkosto (ecologische hoofdstructuur EHS)

— viheraluesuunnitelma (Structuurschema Groene Ruimte)

— laki maankäytön suunnittelusta (Wet op de ruimtelijke ordening)

— asetus suojeltavista kotimaisista eläinlajeista (Besluit beschermde inheemse diersoorten)

— maatalous-, maisemansuojelu- ja kalastusministerin 12.4.1995 antama asetus (Regeling van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij)

— maatalous-, maisemansuojelu- ja kalastusministerin (Regeling van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij) 27.1.1995 antamalla asetuksella vahvistettu Euroopan luonnonvaraisten eläinten, kasvien ja niiden ympäristöjen suojelua koskevan Bernin yleissopimuksen 1 ja 3 artiklassa tarkoitettujen uhanalaisten ja vaarassa olevien lajien luettelo

— laki uhanalaisista ulkomaisista eläin- ja kasvilajeista (Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten)

— asetus luontoalueiden hoitosopimuksista ja kehittämisestä (Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling)

— asetus metsäalueiden maatalouden käytössä oleville alueille laajentamisen edistämisestä (Regeling stimulering bosuitbreiding op landbouwgronden)

— asetus uhanalaisista ulkomaisista eläin- ja kasvilajeista annetun lain säännöksistä tehtävistä poikkeuksista (Regeling ontheffingen Wet bedreigde uitheemse dieren plantensoorten)

— asetus uhanalaisten ulkomaisten eläin- ja kasvilajien määrittämisestä (Regeling aanwijzing bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten)

— laki ympäristön hoidosta (Wet milieubeheer) ja

— laki eläimistä ja kasveista (Flora- en faunawet).

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

10 Komissio kehotti 24.10.2000 päivätyssä virallisessa huomautuksessaan Alankomaiden kuningaskuntaa esittämään huomautuksensa direktiivien 79/409 ja 92/43 täytäntöönpanosta Alankomaiden oikeusjärjestyksessä. Tämä jäsenvaltio antoi vastauksen kyseiseen kirjeeseen 8.3.2001 päivätyssä ilmoituksessaan.

11 Komissio osoitti 26.7.2001 Alankomaiden kuningaskunnalle perustellun lausunnon, jossa se esitti Alankomaiden kuningaskunnalle moitteen siitä, että tiettyjä direktiivien 79/409 ja 92/43 säännöksiä ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, ja kehotti samalla kyseistä jäsenvaltiota toteuttamaan mainitun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa lausunnon tiedoksisaannista lukien.

12 Alankomaiden kuningaskunta toimitti 11.10.2001 päivätyllä kirjeellä komissiolle lakiehdotuksen, joka koskee luonnonsuojelulain muuttamista. Komissio sai 28.1.2002 Alankomaiden viranomaisilta kyseistä asiaa koskevan vastauksen täydennyksen.

13 Komissio katsoi, että mainittu jäsenvaltio ei ole pannut säädetyssä määräajassa täydellisesti täytäntöön direktiivejä 79/409 ja 92/43, ja päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

14 Komissio esittää seuraavat seitsemän väitettä Alankomaiden kuningaskuntaa vastaan:

— kansallisella lainsäädännöllä ei taata direktiivin 92/43 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 1 artiklan a, e ja i alakohdan sekä 2 artiklan 2 kohdan kanssa, täydellistä täytäntöönpanoa

— kansallisessa lainsäädännössä on pantu vain osittain täytäntöön direktiivin 92/43 6 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 1 artiklan a, e ja i alakohdan sekä 2 artiklan 2 kohdan kanssa, mukaiset vaatimukset

— luonnonsuojelulain 12 § tai 21 §:n 3 momentti, ympäristön hoidosta annettu laki eikä mikään muukaan Alankomaiden voimassa oleva laki, asetus tai hallinnollinen määräys täytä direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohdan mukaisia vaatimuksia

— luonnonsuojelulain 12 § tai 21 §:n 3 momentti, ympäristön hoidosta annettu laki eikä mikään muukaan Alankomaiden voimassa oleva laki, asetus tai hallinnollinen määräys takaa direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohdan asianmukaista täytäntöönpanoa niissä tilanteissa, joita kyseisessä säännöksessä tarkoitetaan; lisäksi luonnonsuojelulain 13 §:n 4 momentti on ristiriidassa mainitun säännöksen kanssa

— Alankomaissa ei ole toteutettu kattavaa alueiden valvontajärjestelmää, mikä on vastoin direktiivin 92/43 11 artiklaa

— direktiivin 92/43 15 artiklan mukaista valikoimattomien keinojen käytön kieltoa ei ole täydellisesti toteutettu luonnonsuojelulain säännöksistä tehtävistä vapautuksista ja poikkeuksista annetun asetuksen säännöksillä

— Alankomaissa ei ole ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen lintulajien elinympäristöjen suojelua koskevan velvoitteen täyttämiseksi.

15 Kolmannella väitteellä, joka koskee sitä, että direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohtaa ei ole saatettu osaksi Alankomaiden oikeusjärjestystä, komissio esittää, että kyseisen säännöksen nojalla tehtävässä arvioinnissa on otettava huomioon myös mainitun artiklan 4 kohdassa mainitut seikat. Komission mukaan tässä arvioinnissa on

nimittäin sen lisäksi, että tutkitaan, voiko suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseisen alueen koskemattomuuteen, tutkittava myös, onko olemassa vaihtoehtoisia ratkaisuja, edellyttävätkö erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt, että hanke tai suunnitelma toteutetaan, ja onko ryhdyttävä tarvittaviin korvaaviin toimenpiteisiin. Komission mukaan lisäksi on otettava huomioon se, että kyseessä olevalla alueella voi olla ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji.

16 Tältä osin Alankomaiden hallitus, joka myöntää, että direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohtaa ei ole täydellisesti pantu täytäntöön, kiistää tulkinnan, jonka komissio tekee kyseisessä säännöksessä olevasta käsitteestä asianmukainen arviointi. Alankomaiden hallitus katsoo, että kun otetaan huomioon kyseisessä artiklassa säädetyn suunnitelman tai hankkeen arviointimenettelyn erityispiirteet, sen 4 kohtaa ja siinä mainittuja seikkoja on sovellettava vain, jos mainitun 3 kohdan nojalla tehdyn arvioinnin perusteella käy selville, että suunnitelma tai hanke voi todella vaikuttaa alueen koskemattomuuteen. Mainitun hallituksen mukaan vain näissä tapauksissa on välttämätöntä tehdä kyseisessä 4 kohdassa mainittuja seikkoja koskeva arviointi. Jos nimittäin 6 artiklan 3 kohdan nojalla tehty arviointi osoittaa, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta alueen koskemattomuuteen, Alankomaiden hallituksen mukaan ei tällöin ole mitään syytä vaikeuttaa viimeksi mainitun säännöksen mukaista arviointivelvollisuutta ylimääräisellä saman artiklan 4 kohdassa mainittujen seikkojen olemassa oloa koskevalla arvioinnilla.

17 Alankomaiden kuningaskunta myöntää komission ensimmäisen, toisen, neljännen ja seitsemännen väitteen osalta, että kanteessa tarkoitettuja direktiivien 79/409 ja 92/43 säännöksiä ei ole pantu täydellisesti täytäntöön Alankomaiden oikeusjärjestyksessä. Alankomaiden kuningaskunta huomauttaa tältä osin, että parlamentille on 19.12.2001 annettu lakiehdotus luonnonsuojelulain muuttamisesta. Alankomaiden hallituksen mukaan kyseisen ehdotuksen tarkoituksena on taata mainittujen direktiivien täydellinen täytäntöönpano, erityisesti niiden säännösten osalta, joiden perusteella ensimmäinen, toinen, neljäs ja seitsemäs väite on tehty.

18 Alankomaiden hallitus toteaa viidennen ja kuudennen väitteen osalta, että suunnitteilla on toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on poistaa ne lakiaukot, joihin komissio viittaa kanteessaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiassa

19 Koska Alankomaiden kuningaskunta myöntää, että ensimmäinen, toinen, neljäs ja seitsemäs väite ovat perusteltuja, on kanne niiden osalta hyväksyttävä.

20 Kolmannen väitteen osalta on todettava, että vaikka Alankomaiden kuningaskunta myöntää, että se ei ole pannut direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohtaa täydellisesti täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään, se kiistää kuitenkin komission väitteen siltä osin kuin komission mukaan mainitussa artiklassa tarkoitetussa asianmukaisessa arvioinnissa on otettava huomioon myös saman artiklan 4 kohdan mukaiset seikat.

21 Tältä osin määritettäessä sitä, mikä on sellaista suunnitelmaa tai hanketta, joka saattaa vaikuttaa direktiivin 94/43 6 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvaan alueeseen, koskevan asianmukaisen arvioinnin suorittamisvelvollisuuden ulottuvuus, on aluksi todettava, että kyseisessä artiklassa vahvistettuun suojelujärjestelmään kuuluu useita osatekijöitä, joiden tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi valvoa tällaisen suunnitelman tai hankkeen vaikutuksia sekä eri arviointivaiheita siinä tapauksessa, että kyseisellä suunnitelmalla tai hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia suojellulle alueelle.

22 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 12 ja 13 kohdassa, kyseinen asianmukaista arviointia koskeva prosessi ei ole pelkkä muodollinen tutkintamenettely, vaan sen on mahdollistettava perusteellinen selvitys, joka toteutetaan kyseessä olevan alueen suojelun tavoitteiden, sellaisina kuin ne on määritelty kyseisessä 6 artiklassa, vaatimalla tasolla, erityisesti siltä osin kuin on kyse ensisijaisesti suojeltavista luontotyypeistä ja lajeista.

23 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa C-127/02, Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, 7.9.2004 antamassaan tuomiossa (Kok. 2004, s. I-7405, 33 ja 34 kohta), direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohdasta johtuu, että aina kun harkittavana on suunnitelma tai hanke, joka ei liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellinen mutta joka saattaa yksin tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi, toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä asianmukainen arviointi tässä suhteessa. Kyseisen arvioinnin on kohdistuttava suunnitelman tai hankkeen alueelle aiheutuviin vaikutuksiin alueen suojelutavoitteita silmällä pitäen.

24 Mainitun 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset tekevät hanketta tai suunnitelmaa koskevan päätöksen vasta toisessa vaiheessa eli sen jälkeen, kun kyseessä oleva asianmukainen arviointi on toteutettu, ja sen perusteella, mitkä ovat suunnitelman tai hankkeen kyseessä olevalle alueelle aiheutuvien vaikutuksien arvioinnista tehtävät johtopäätökset.

25 On todettava lisäksi, että mainitun säännöksen mukaan toimivaltaiset viranomaiset antavat päätöstä tehdessään hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunniteltu toimi ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen. Lisäksi näiden samojen viranomaisten on tarvittaessa kuultava kansalaisia tältä osin.

26 Edellä esitetyn mukaisessa menettelyssä direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohdan mukainen arviointi on tehtävä vain silloin, kun direktiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisen arvioinnin tulos on kielteinen ja vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole ja suunnitelma tai hanke on kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä. Mainitussa 3 kohdassa nimittäin täsmennetään, että toimivaltaiset viranomaiset tekevät päätöksen, "jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu".

27 Mainitun 4 kohdan mukaan suoritettavan arvioinnin osalta on korostettava, että siinä huomioon otettavien monitahoisten tekijöiden, kuten vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen ja erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavien syiden olemassaolo, tarkoituksena on antaa jäsenvaltiolle mahdollisuus toteuttaa kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jos lisäksi kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, vain rajoitettuun määrään kyseisiä pakottavia syitä voidaan vedota perusteena sille, että suunnitelma tai hanke toteutetaan tästä huolimatta.

28 Näin ollen kun otetaan huomioon direktiivin 92/43 6 artiklan mukaisten eri vaiheiden erityispiirteet, on todettava, että kyseisen artiklan 4 kohdassa mainitut eri vaatimukset eivät voi olla sellaisia seikkoja, jotka toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on otettava huomioon mainitun artiklan 3 kohdan mukaisessa asianmukaisessa arvioinnissa.

29 Näin ollen väite, joka perustuu siihen, että Alankomaiden kansallisessa lainsäädännössä ei ole säädetty, että direktiivin 92/43 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa arvioinnissa on otettava huomioon saman artiklan 4 kohdassa mainitut seikat, on hylättävä.

30 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että koska Alankomaiden kuningaskunta ei ole saattanut säädetyssä määräajassa voimaan direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan ja direktiivin 92/43 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 kohdan, 1 artiklan a, e ja i alakohdan, 6 artiklan 2–4 kohdan sekä 7, 11 ja 15 artiklan kanssa, noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja koska se on pitänyt voimassa luonnonsuojelulain 13 §:n 4 momentin, joka on ristiriidassa direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohdan kanssa, se ei ole noudattanut mainittujen direktiivien mukaisia velvoitteitaan.

Oikeudenkäyntikulut

31 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja Alankomaiden kuningaskunta on pääosin hävinnyt asian, viimeksi mainittu on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Koska Alankomaiden kuningaskunta ei ole saattanut säädetyssä määräajassa voimaan luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY 4 artiklan 1 ja 2 kohdan ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 kohdan, 1 artiklan a, e ja i alakohdan, 6 artiklan 2–4 kohdan sekä 7, 11 ja 15 artiklan kanssa, noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja koska se on pitänyt voimassa luonnonsuojelulain (Natuurbeschermingswet) 13 §:n 4 momentin, joka on ristiriidassa direktiivin 92/43 6 artiklan 4 kohdan kanssa, se ei ole noudattanut mainittujen direktiivien mukaisia velvoitteitaan.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Alankomaiden kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset